U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **S. A.**, zast. Mgr. Pavlem Čižinským, advokátem, se sídlem Ječná 7/548, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 9. 2010, č. j. 60 Az 4/2009 - 89,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 6. 5. 2009, č. j. OAM-627/VL-07-K01-2008, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Podle žalovaného důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byly žalobcem tvrzené problémy se státními orgány v Bělorusku, konkrétně Grodněnskou vojenskou prokuraturou a 6. oddělením vojenské kontrarozvědky, neboť žalobce odmítl nastoupit k výkonu vojenské služby v oblastech ozbrojených konfliktů na území bývalého SSSR. Na základě toho měl být obviněn z neuposlechnutí rozkazu a manka na chemickém skladě, přičemž žalobce se obává i obvinění z napadení strážní služby a krádeže zbraní. Žalobce však podle žalovaného nezmínil žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr ve smyslu naplnění podmínek § 12 zákona o azylu. Jednání státních orgánů bylo vedeno snahou získat žalobce ke službě v nebezpečných oblastech. Podle žalovaného odpovědnost za stav chemického skladu nelze chápat jako pronásledování, stejně jako tvrzené obvinění z neuposlechnutí rozkazu či přepadení stráže a krádeže zbraní. Žalobce nastalou situaci nijak neřešil, neučinil opatření k ochraně svých práv a místo toho opustil Bělorusko. K tomu žalovaný dodal, že pokud by běloruské orgány měly o žalobce skutečný zájem, nepodařilo by se mu celkem třikrát a bez potíží opustit vlast. V této souvislosti žalovaný zdůraznil, že žalobce nepociťoval skutečnou obavu z pronásledování, o čemž svědčí skutečnost, že se dvakrát do vlasti svobodně vrátil, a to jednou ze svého pobytu v ČR. Důvodem jeho návratu byla jeho problematická situace v ČR a přítelkyně v Bělorusku,

což podle žalovaného nesvědčí o obavách, které uvedl v řízení o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný dále obšírně poukázal na rozpory a nesrovnalosti v žalobcových vyjádřeních a doplnil, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až po předchozích pobytech v ČR z důvodu legalizace jeho dalšího pobytu v ČR. Podle žalovaného nejsou dány důvody ani pro udělení azylu podle § 13 a § 14, stejně jako pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a a § 14b zákona o azylu.

Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 23. 9. 2010, č. j. 60 Az 4/2009 - 89, žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl. V odůvodnění tohoto rozsudku soud uvedl, že žalobce přijel poprvé do ČR v září roku 2004 a podruhé v červnu roku 2005. Vzhledem k jeho trestné činnosti mu bylo v červenci 2008 zrušeno povolení k dlouhodobému pobytu a udělen příkaz k vycestování. Den před uplynutím lhůty, tedy téměř po 4 letech od svého prvního příjezdu do ČR, však žalobce učinil prohlášení o mezinárodní ochraně. Soud dále uvedl, že žalobce jako člen vojenské kontrarozvědky musí být zvyklý pracovat s informacemi, nicméně v jeho vyjádřeních jsou rozpory zásadní povahy. Soud v této souvislosti poukázal na očividné a zásadní rozpory ve výpovědích žalobce a z toho plynoucí jeho nevěrohodnost. K námitce obav z pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině uvedl, že žalobce jako voják z povolání či příslušník vojenské kontrarozvědky není sociální skupinou ve smyslu § 12 zákona o azylu. K námitce žalobce, že v jeho případě jsou dány důvody k udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu soud uvedl, že žalobce mohl opakovaně vycestovat ze země původu, což svědčí o tom, že o jeho osobu neměly běloruské orgány takový zájem, jak žalobce uvádí. Podle soudu žalobci nicméně určitý postih v zemi původu hrozí pro porušení jeho čestného prohlášení o neopuštění republiky a za to, že nebyl k dispozici orgánům činným v trestním řízení. To ale nepředstavuje důvody k udělení doplňkové ochrany. Soud celkově uzavřel, že žalovaný neporušil právní předpisy a jeho postup byl v souladu se zákonem. Proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. Stěžovatel namítl, že se soud nevypořádal s jeho žalobní námitkou týkající se zjištěného stavu věci. Podle ní totiž žalovaný dospěl ke spekulativním závěrům o jeho nevěrohodnosti, ačkoliv se nevypořádal s vyvstalými pochybnostmi, čímž došlo k porušení § 3 správního řádu. Soud jeho nevěrohodnost dovozuje z různých časových údajů, nicméně ve zbytku byly jeho výpovědi konstantní. Stěžovatel dále poukázal na to, že žalovaný vede řízení o mezinárodní ochraně v subjektivní zaujaté rovině s cílem zjistit skutečnosti, které odůvodňují neudělení mezinárodní ochrany. Zejména se žalovaný zaměřuje na zjišťování rozdílů v tvrzení žadatelů, když jeho praxí je poučení zástupce žadatele o mezinárodní ochranu, že pokud bude do pohovoru zasahovat, bude vykázán. Žalovaný potom mate žadatele tím, že klade opakovaně stejné otázky, čímž jsou dosahovány rozdíly ve výpovědích, které odůvodňují neudělení mezinárodní ochrany. Pokud by však žadatel ve svých vyjádřeních uváděl až očividné rozdíly, je věcí žalovaného tyto rozdíly odstranit, resp. vyjasnit. Stěžovatel dále namítl, že žalovaný sice konstatoval podklady pro vydání rozhodnutí, ale nijak je neaplikoval na daný případ. Není proto zřejmé, k čemu takové úvahy vedly. Stěžovatel v tomto ohledu namítl i nepřezkoumatelnost závěrů soudu vůči § 14a zákona o azylu. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 9. 2010, č. j. 60 Az 4/2009 - 89, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na závěry obsažené v žalobou napadeném rozhodnutí. Dále uvedl, že výpovědi stěžovatele se podstatně lišily, a proto byla jeho tvrzení hodnocena jako celkově nevěrohodná. Stěžovatel se po Bělorusku pohyboval volně a opakovaně překračoval státní hranice, z čehož plyne, že o jeho osobu neměly běloruské orgány takový zájem, aby mu v případě návratu hrozilo riziko ve smyslu § 14a zákona o azylu. Žalovaný zdůraznil, že stěžovatel v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany nevyjádřil žádné námitky vůči obsahu protokolů o pohovoru. V závěru navrhl, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným pod č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto judikátu *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

O přijatelnou kasační stížnost se tak podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Podle Nejvyššího správního soudu stěžovatel obecně vyjadřuje nespokojenost s průběhem řízení o mezinárodní ochraně. Poukazuje přitom na skutečnosti, které s posuzovanou věcí nijak nesouvisí, resp. které neučinil předmětem svých námitek a které se netýkají posuzovaného případu. Pokud stěžovatel poukazuje na nesprávnost postupu žalovaného v souvislosti s nemožností zástupce do pohovoru jakkoliv zasahovat, Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatel v průběhu řízení před žalovaným nebyl zastoupen. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2008, č. j. 9 Azs 64/2008 - 67, www.nssoud.cz, provedení pohovoru s žadatelem o mezinárodní ochranu bez účasti zástupce za situace, kdy se žadatel po dobu správního řízení této účasti nedomáhal, není postupem, který by sám o sobě způsoboval vadu mající vliv na zákonnost rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany.

Podle Nejvyššího správního soudu stěžovatel nijak blíže nekonkretizoval, v čem v jeho věci spočíval zaujatý postup žalovaného. Jestliže stěžovatel není spokojen s opakováním otázek, pak Nejvyšší správní soud uvádí, že žalovaný tímto způsobem jen odstraňoval nastalé rozpory v jeho výpovědích. K stěžovatelovým výpovědím, které byly žalovaným a krajským soudem označeny za nevěrohodné, je třeba odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004 - 40, www.nssoud.cz. Podle něho *„jelikož často není v možnostech žadatele o azyl prokázat svá tvrzení jiným způsobem, než vlastní věrohodnou výpovědí, je srovnání skutečností jím uvedených v žádosti o azyl, vlastnoručně psaném prohlášení a v pohovoru zásadním měřítkem jeho věrohodnosti. Pokud tedy žadatel některé podstatné skutečnosti vůbec nezmíní ve své žádosti a zejména ve vlastnoručně psaném prohlášení a uvede je až u pohovoru, nelze správnímu orgánu vytýkat, že k nim přistupuje s určitou mírou pochybností.*“. I v nyní posuzovaném případě byla žalovaným a soudem shledána celá řada zřetelných a zásadních rozporů ve skutečnostech a tvrzeních obsažených ve vlastnoručně psaném prohlášení, žádosti o udělení mezinárodní ochrany a dvou pohovorech, které byly podrobně rozebrány v žalobou napadeném rozhodnutí a v kasační stížností napadeném rozsudku. Jednotlivé výpovědi stěžovatele se totiž podstatně lišily, a to nejen ve vztahu k okolnostem jeho údajného obvinění a následných výslechů, ale rovněž i celkového časového zařazení jím popisovaných událostí do časového kontextu a logických souvislostí. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, www.nssoud.cz, správní orgán rozhodující ve věci mezinárodní ochrany musí při osobních pohovorech postupovat tak, aby žadateli o udělení mezinárodní ochrany umožnil předložit v úplnosti důvody své žádosti. V dané věci je zřejmé, že stěžovateli tato příležitost byla dána

prostřednictvím dvou pohovorů, přičemž i nadále zůstávaly patrné rozpory, které žalovaného a soud vedly k závěru o jeho nevěrohodnosti. K tomu je třeba poukázat na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 - 105, www.nssoud.cz, „*pokud se ve výpovědích žadatele vyskytuje značné množství rozporů, které není schopen zdůvodnit, nelze ministerstvu vytýkat, že k nim přistupuje s určitou mírou pochybností. ... Vzhledem k těmto rozporům ve výpovědích ..., nelze ministerstvu ani krajskému soudu vytýkat, že posoudily ... výpověď jako nevěrohodnou a neshledaly ... existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.*“.

K námitce o porušení § 3 správního řádu Nejvyšší správní soud odkazuje na jeho rozsudek ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007 - 55, www.nssoud.cz, podle kterého z uvedeného § 3 „*vyplývá jednoznačná povinnost správního orgánu zjistit skutečný stav věci, jakož i odstraňovat případné pochybnosti o tom, jak se konkrétní skutkové okolnosti udály. V řízení o udělení azylu je přitom základním a často jediným důkazem, který žadatel o azyl může předložit, jeho vlastní výpověď o okolnostech, které ho vedly k opuštění své země původu. Pokud má proto správní orgán pochybnosti o hodnověrnosti právě tohoto klíčového důkazu, je jeho povinností pokusit se tyto pochybnosti ve spolupráci s žadatelem a za pomoci dalších důkazů odstranit.*“. Jak je uvedeno výše, žalovaný tímto způsobem v dané věci postupoval. V rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazujících věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu.*“. Těmto požadavkům žalovaný i krajský soud poukazem na zásadní rozpory ve výpovědích stěžovatele dostáli. Na úplné a vyčerpávající odůvodnění rozsudku krajského soudu lze v tomto ohledu zcela odkázat.

K námitce o nepřezkoumatelnosti závěrů soudu ohledně doplňkové ochrany Nejvyšší správní soud uvádí, že se krajský soud s touto skutečností v odůvodnění řádně vypořádal, přičemž neshledal naplnění důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. V této souvislosti krajský soud uvedl, že stěžovateli bylo umožněno opakovaně vycestovat ze země původu, takže mu postih ve smyslu § 14a zákona o azylu nehrozí. S tímto závěrem se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje a přisvědčuje i dalšímu závěru krajského soudu, podle něhož stěžovateli může maximálně hrozit postih pro jiné skutečnosti, které nejsou z hlediska doplňkové ochrany relevantní (v daném případě za to, stěžovatel nerespektoval čestné prohlášení o neopuštění republiky a nebyl k dispozici příslušným orgánům při vyšetřování přepadení stráže a krádeže zbraní). Právě tyto závěry krajského soudu a žalovaného, jakož i shora uvedené závěry o nenaplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu, jsou pak odrazem aplikace a zhodnocení zpráv a informací o zemi původu, takže žalovanému a krajskému soudu nelze vytýkat, že by z nich nevycházeli. V tomto směru tedy nelze rozhodnutí krajského soudu ani rozhodnutí žalovaného označit za nepřezkoumatelná.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na obecné námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému

projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. ledna 2011

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu